

259586 - آیا رضوان نام نگهبان بهشت است؟

سوال

آیا نام خازن بهشت، رضوان است؟ من فتوایی از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - شنیدم که می‌گفت: **در آثار، مشهور است که رضوان نام خازن بهشت است اما در این باره حدیث صحیحی ندیده‌ام.** آیا سخن ایشان به معنی اثبات این اسم است؟

خلاصه‌ی پاسخ

خلاصه:

این نام در احادیث صحیح ثابت نشده اما به شکل مطلق نزد علما مورد استفاده قرار گرفته و در نام بردن از او به این نام آسان گرفته‌اند و این ان شاءالله مساله‌ای سهل است.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

نزد علما مشهور است که خازن بهشت از ملائکه و نامش **رضوان** است، جز آنکه این نام در قرآن کریم و سنت نبوی صحیح وارد نشده و تنها در برخی آثار ضعیف آمده است.

ابن قیم - رحمه الله - می‌گوید: «الله سبحانه و تعالی بزرگ این نگهبانان را **رضوان** نام نهاده که از رضا (خشنودی) مشتق شده و خازن آتش را مالک نام نهاده که مشتق از ملک است که به معنای قدرت و شدت است...» (حادی الأرواح: ۱/ ۷۶).

مناوی می‌گوید: «موکل به حفظ بهشت را خازن نامیده‌اند زیرا این خزانه الله تعالی است که برای بندگان آماده کرده... و ظاهرش این است که خازن [بهشت] یکی است حال آنکه منظور این نیست، به دلیل خبر ابوهریره که **هر کس یک جفت را در راه الله انفاق نماید خازنان بهشت او را فرا می‌خوانند که هر خازنی دری دارد و به او می‌گوید: بیا.** و این و دیگر احادیث به صراحت از یکی نبودن خازنان سخن گفته‌اند جز آنکه رضوان بزرگترین و مقدم‌ترین آنان است و بزرگ فرستادگان را بزرگ خازنان استقبال می‌کنند» (فیض القدير: ۱/ ۵۰).

حافظ ابن کثیر - رحمه الله - درباره ملائکه می‌گوید:

«برخی از آنان موکل به بهشت و آماده‌سازی اسباب کرامت برای اهل آن و تهیه [اسباب سور و] مهمانی برای ساکنان آن از

جمله ملایس و زیورآلات و خانه‌ها و خوردنی و نوشیدنی و دیگر چیزهایی هستند که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه به قلب انسانی خطور کرده. خازن بهشت ملائکه‌ای است که او را **رضوان** می‌نامند که این در برخی احادیث به صراحت آمده است» (البدایة والنهایة: ۸ / ۵۳).

اما آنچه در احادیث صحیح ثابت شده لقب وی یعنی **خازن** است نه نام او. در حدیث شفاعت از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روایت شده که فرمود: **روز قیامت به نزد دروازه بهشت می‌آیم و اجازه ورود می‌خواهم، پس خازن می‌گوید: چه کسی هستی؟ می‌گویم: محمدم. پس می‌گوید: امر شده‌ام که در را برایت بگشایم و پیش از تو برای کسی نگشایم** به روایت مسلم (۱۹۷).

اما ورود این اسم در برخی از احادیث ضعیف و شهرت آن نزد علما باعث می‌شود ان شاءالله قضیه به شکل مطلق وسیع و محتمل باشد.

در فتاوی انجمن دائم فتوا (۲۸ / ۳۵۳) آمده است:

«آیا رضوان نام خازن بهشت است و اسم او در کجا وارد شده؟»

پاسخ: آنچه نزد علما مشهور است این است که نام خازن بهشت رضوان است و از وی در برخی احادیث نام برده شده که در ثبوت [و صحت] آن نظر است. والله اعلم.»

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

«اما **رضوان** که موکل به [نگهبانی] بهشت است ولی این نام مانند نام مالک [یعنی نگهبان جهنم] به وضوح ثابت نشده اما به این نام نزد اهل علم مشهور است.»

مجموع فتاوی العثیمین (۳ / ۱۱۹).